

Yo vusuludzwa,
i tevheda CAPS

Gireidi ya

ISBN 978-1-4315-0239-4

LIFE SKILLS IN TSHIVENDA

GRADE 1 – BOOK 1

TERMS 1 & 2

ISBN 978-1-4315-0239-4

7th Edition

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

Bugu dza u shumela dzi re kha tselano iyi:

- Litheresi ya Luambo lwa Hayani Gireidi 1–6
(Nga nyambo dzothe dza tshiofisi)
- Mbalo Gireidi 1–3
(Nga nyambo dzothe dza tshiofisi)
- Mbalo Gireidi 4–9
(Luisimane na Afrikaans)
- Zwikili zwa Vhutshilo Gireidi 1–3
(Nga nyambo dzothe dza tshiofisi)

Dzina:

Kilasi:

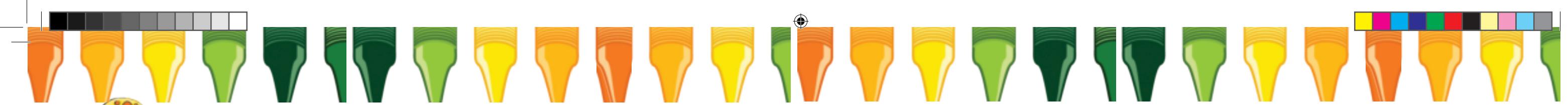
basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Zwikili zwa Vhutshilo nga Tshivenda

Bugu ya!
Themo 1&2

Zwi re ngomu

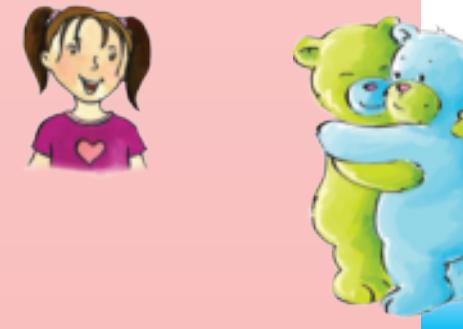
Themo ya 1 Siaṭari

- 1 Nne 2
- 2 Mivhala na dantsi 4
- 3 Roṭhe ri vha tshipentshela 6
- 4 Roṭhe ro fhambana 8
- 5 Kha ri imbe luimbo 10
- 6 Ndi a dihudza nga tshikolo tshanga 12
- 7 Fhethu ho fhambananaho 14
- 8 Kilasirumu yashu 16
- 9 Ri ya hani tshikoloni 18
- 10 Ndi dzula ndo kuna 20
- 11 Mikhwa mivhuya 22
- 12 A thi na tshika 24
- 13 Ndowelo i re na mutakalo 26
- 14 U kuna na vhudele 28
- 15 Mutsho une nda u funesa 30
- 16 Mutsho 32

Themo ya 2 Siaṭari

- 17 Muṭa wa hashu 34
- 18 Muṭa wa hashu 36
- 19 Ri a vhavhalelana (londana) 37
- 20 U sumbedza u vhavhalela vhaīwe 38
- 21 U tsireledzea hayani na u mona na muđi (1) 40
- 22 U tsireledzea hayani na u mona na muđi (2) 42
- 23 U tsireledzea musi ndi ndothe hayani 44
- 24 Tshīnwe hafhu tsho teaho u eleliwa 46
- 25 Muvhili wanga 48
- 26 Zwipfi zwanga 50
- 27 Ndi shumisa muvhili wanga 52
- 28 U elekanya nga u tsireledzea 54
- 29 U tsireledzea 56
- 30 Muvhili wanga u dzula wo takala 58
- 31 Muvhili wanga u dzula wo takala 60
- 32 Ndi vho kona mini 62

Vho Angie Motshekga
Minista wa Muhasho wa Pfunzo ya Muteo

Vho Enver Surty
Muthusaminista wa Pfunzo ya Muteo

Bugu idzi dzo iñwalelwa vhana vha Afrika Tshipembe, mushumo wa hone wo rangiwa phanda nga Minista wa Pfunzo ya Muteo, Vho Angie Motshekga na Muthusaminista wa Pfunzo ya Muteo, Vho Enver Surty.

Bugu dza mishumo dza Rainbow ndi tshipida tsha zwe Muhasho wa Pfunzo ya Muteo wa ita zwa u khwiñisa vhukoni ha vhagudi vha Afrika Tshipembe vha gireidi dza rathi dza u ranga. Sa tshiñwe tsha zwithu zwihiwlane zwa Pulanetshumisi ya Muvhuso, thandela iyi yo konadzea nge ya lamedzwa lu sa vhudziswi nga Muhasho wa Gwama ja Lushaka.

Hezwi zwo ita uri Muhasho u kone u bveledza bugu idzi, dzi kha nyambo dzothe dza tshiofisi, dzi tshi waniwa mahala.

Ri na fulufhelo ja uri bugu idzi dzi do thusa vhadededzi (vhagudisi) mushumoni wavho wa u funza wa duvha linwe na linwe khathihi na u vha na vhutanzi uri vha khunyeledze kharikhuñamu yothe. Ro ita nga vhuronwane uri ri sumbedze ndila vhadededzi kha nyito nge ra shumisa aikhoni dzi no sumbedza uri mugudi u tea u ita zwifhio.

Ri na fulufhelo li no bva li mbiluni uri vhana vha do diphinä nga u shumisa bugu idzi zwenezwi vha tshi khou aluwa na u guda, khathihi na uri na vhonewho, sa mudededzi, vha do diphinä na vhana avha.

Ri ri kha vhone na vhagudi vhavho, ngavhe zwi tshi vha nakela musi vha tshi shumisa bugu idzi. Zwi pfumbe.

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street
Pretoria
South Africa
© Department of Basic Education
Seventh edition 2017

ISBN 978-1-4315-0239-4
This book may not be sold.

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

Gireidi ya

1

Zwikili zwa Vhutshilo
nga **TSHIVENDA**
Bugu ya I

Bugu iyi ndi ya:

Nne

1

Themo ya l - Vhege ya l - Bammbiri la u shumela la

Kha ri ite nyito

Nambatedzani
tshinepe tshanu kana ni
diole hafha.

Direse ya hashu ndi:

Ndi a zwi dīvha uri dīuvha langa
la mabebo li da lini.

Deithi:

ee

a thi na
vhutanzi

hai

Dzina langa ndi

Tshifani tshanga ndi

Ndi na miñwaha ya

Muñani wa hashu hu na
vhatu vha _____.

Nomboro ya hashu
ya lutingo ndi:

2

Kha ri ñwale

Lutendo u a konesa bola.

Olani tshirñwe tshithu tshine na konesa.

Vhudzani khonani dzañu zwine na konesa u ita. Ni koneha u khalara ñaledzi i

re tshibogisini tshi re tshone ni tshi sumbedza zwine na
konesa u ita.

Kha ri ambe

Ndi konesa u vhala.

Ndi konesa u diambadza.

Ndi a kona u ñwala
dzina langa.

Ndi konesa u dantsa.

Ndi konesa u ita tie.

Ndi kona u t̄amba mano.

Teacher:
Sign:
Date:

Mivhala na dantsi

Kha ri ite nyito

Iyi mivhala ni a i divha?
Vhudzani khonani yanu
madzina a mivhala iyi.

Zwino khalaran i tshifanyiso tshinwe na tshinwe nga muvhala u re wone.

Muomva wa tada	Apula litswuku	Dzhesi ya lutombo
Thisamburen i tsha mivhalavhala	Swiri la tshitopane	Tari lidala

Kha ri tsukunyee

Musi ni sa athu u ya nnda u ya u ita ndowendowe, thomani ni onyolowe sa tshimange. Hezwi zwi do ni thusa uri muvhili u si konde u tharamuwa. Ni dovhe ni onyolowe hafhu musi no no fhedza ndowendowe u itela u digeda na u femuluwa. Hezwi zwi do ni thusa uri misipha i si vhavhe nga murahu. Zwino itani zwine a vha vhana vha khou ita.

Imbani luimbo lwa "Thoho na mahada" musi ni tshi khou:

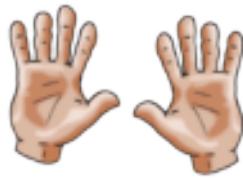
- diiteni u nga ni khou lidza murumba.
- diiteni u nga ni khou lidza katara.

Kha ri diphine

Vhandani zwanda ni tshi
tevhedza phetheni idzi.

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Pha

Kha ri ite nyito

Ni a kona u ita izwi zwithu. Sumbedzani khonani dzanu.

Ndi a kona u gidimela thungo dzot̄he ndi sa thulani na muthu.			
Ndi a kona u tamba khadi.			
Ndi a kona u kungulusela khonani yanga bola khulwane.			

3

Rothe ri vha tshipentshela

Themo ya 1 - Vhege ya 2 - Bammbiri ja u shumela ja

Kha ri ambe

Lavhelesani tshifanyiso ni vhudze khonani dzañu nga phambano dzi re vhukati ha vhana avha.

Zwihulwane na zwiñuku

Vhañwe ndi vhahulwane, vhañwe vhashu ndi vhañuku. Vhañwe vhashu ndi vhapfufhi vhañwe vhashu ndi vhalapfu. Vhañwe vhashu vha kona u fhufha, vhañwe vhashu vha kona u imba. Rothe ri na zwine ra konesa. Inwi ni konesa mini?

Kha ri ambe

Vhudzani khonani dzañu uri ni dipfa hani nga ñuvha ñanu ja u thoma tshikoloni.

no takala	no tungufhala	no nyanyuwa	no sinyuwa	ni na ñoni

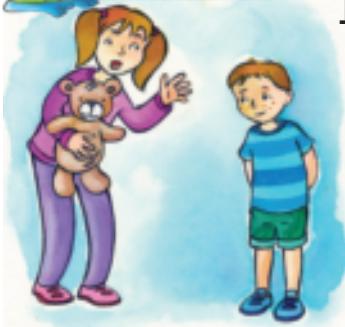

Kha ri ite nyito

Olaní tshifanyiso ni tshi sumbedza vhudipfi hanu musi no ñewa thoyi ntswa. Nwalani vhudipfi hanu tshikhali tshi re fhasi ha tshifanyiso.

Kha ri ambe

Vhudzani khonani yanu uri hu khou bvelela mini tshifanyisoni itshi. Bulani uri ni nga dipfa hani arali izwi zwithu zwa itwa inwi. Itani thiki kha tshifhačuwo tshi re tshone.

Dukana lihulwane kha inwi li ni dzhiela zwithu.

no takala	no nyanyuwa	no tħungufħala

Inwi na khonani yanu ni tshi khou tamba nothe.

no sinyuwa	no takala	no tshuwa

Ni tshi putulula tshifhiwa.

no tshuwa	no nyanyuwa	ni na tħoni

Mukomana wañu kana khaladzi anu o tshinya thoyi yanu.

ni na tħoni	no takala	no sinyuwa

Kha ri ite nyito

Gannđisani munwe wañu tshibogisini tsha u thoma, ni humbele muñwe nga inwi kīlasini uri a gannđise munwe wawé tshibogisini tshi no tevhela.

No vha ni tshi zwi dīvha uri a huna muthu na muthihi līfhasini lōthe a re na mitalo ya minwe i no fana na yanu? Ni wa tshipentshela nga maanda, lune a huna muñwe inwi līfhasini lōthe. Na malwelavanda ha na mitalo ya minwe i no fana.

--	--

Ni a kona u zwi vhona uri iyi mitalo ya minwe yo fħambana?

Rothe ro fhambana

Themo ya 1 – Vhege ya 2 – Bammbiri ya u shumela ja

Kha ri ambe

Lavhelesani avha vhana.
Vha fana nga mini?
Vha fhambana nga mini?

Kha ri ite nyito

Lavhelesani tshifanyiso ni kone u humbula uri aya mafhungo ndi ngoho kana a si ngoho naa.

Khalaraní mafhungo a re ngoho nga muvhala mudala.

**Khalaraní mafhungo a si ngoho
nga muvhala mutswuku.**

Vhothe vha na zwanda zwivhili
na milenzhe mivhili.

Vhothe ndi vhasidzana.

Vhothe vho ambara zwienda.

Vhothe vho ambara marukhu.

Vhothe ndi vhana.

Vhothe vha na mavhudzi malapfu.

Kha ri riwale

Olani tshifanyiso tsha inwi mune tshikhalani tsha u thoma.
Zwino olani tshifanyiso tsha khonani yanu ya mbiluni. Musi no no
fhedza, lavhelesani tshifanyiso tshanu ni ambe uri ni fhambana
hani na khonani yanu.

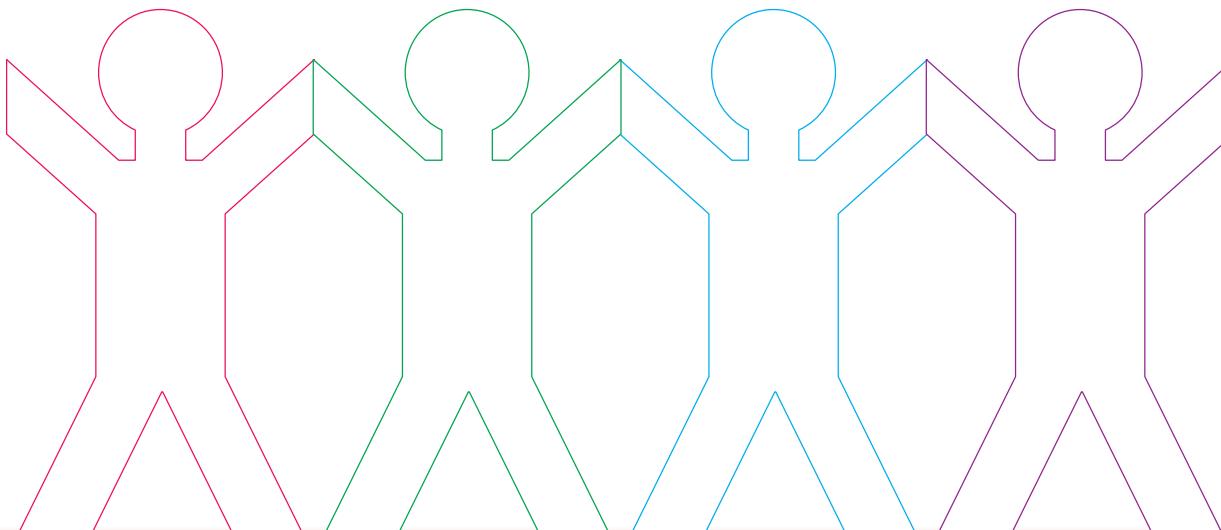

N <small>e</small>	Khonani yanga

Kha ri ite nyito

Khalarani tshaini iyi ya vhukonani ni
tshi sumbedza uri vhathu vho fhambana. Musi no
no fhedza ni nga kha di i gera kha khethekanyo
ya zwigeriwa buguni iyi
na i khavhisia.

Kha ri imbe luimbo

Themo ya 1 - Vhege ya 3 - Bammbiri ya u shumela ja

Kha ri ite nyito

Musi ni sa athu imba thomani ni ite ndowendowe dzi tevhelaho.

Femelani ngomu na nnda nga u ongolowa.

Diiteni u nga ni khou vhudzula makhandela a re kha khekhe
ya duvha ja mabebo.

Diiteni u nga ni khou tetemela nga phepho, ni ni "Brrrrrrrrrrrrrrr".

Zwičoho zwičanu

Zwičoho zwičanu zwi khou thamukana nt̄ha ha mmbete.

Kuňwe kwa mbo wa kwa digekha t̄hoho.

Mmawe vha mbo vhidza Vho Dokotela,

Vho Dokotela vha tshi swika vha ri,

"A hu tshee na kučoho ku no do thamukana nt̄ha ha mmbete!"

Zwičoho zwičanu zwi khou thamukana nt̄ha ha mmbete.

Kuňwe kwa mbo wa kwa digekha t̄hoho.

Mmawe vha mbo vhidza Vho Dokotela,

Vho Dokotela vha tshi swika vha ri,

"A hu tshee na kučoho ku no do thamukana nt̄ha ha mmbete!"

Zwičoho zwiraru zwi khou thamukana nt̄ha ha mmbete.

Kuňwe kwa mbo wa kwa digekha t̄hoho.

Mmawe vha mbo vhidza Vho Dokotela,

Vho Dokotela vha tshi swika vha ri,

"A hu tshee na kučoho ku no do thamukana nt̄ha ha mmbete!"

Zwičoho zwivhili zwi khou thamukana nt̄ha ha mmbete.

Kuňwe kwa mbo wa kwa digekha t̄hoho.

Mmawe vha mbo vhidza Vho Dokotela,

Vho Dokotela vha tshi swika vha ri,

"A hu tshee na kučoho ku no do thamukana nt̄ha ha mmbete!"

Kučoho kuthihi ku khou thamukana nt̄ha ha mmbete.

Kwa mbo wa kwa digekha t̄hoho.

Mmawe vha mbo vhidza Vho Dokotela,

Vho Dokotela vha tshi swika vha ri,

"A hu tshee na kučoho ku no do

thamukana nt̄ha ha mmbete!"

Kha ri nwale

Dioleni tshifanyiso.

Sumbedzani mat̄o aŋu, nd̄evhe, ningo, mulomo na mavhudzi.

Vhudzani khonani dzaŋu uri ni vhonala nga nd̄ilade.

Kha ri tsukunyee

Phulani ndila i re na
zwikhukhulisi i no fana na
iyi nga nn̄da ha kilasi ni tshi
thusiwa nga mudededzi wanu.

Thamuwani ni tshi bva
kha tshidulo ni tshi ya
kha tshiñwe.

Kokovhani fhasi ha ḥafula.

Teacher:
Sign:
Date:

Ndi a dihudza nga tshikolo tshanga

Vhege ya 4 - Bammbiri la u shumela la

Kha ri ite nyito

Dioleni tshifanyiso no ambara
yunifomo ya tshikolo. Ni kone u
dzenisa phindulo dzi no khou tshela.

Ndi dzhena tshikolo tsha

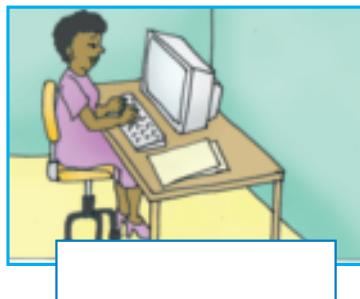
Dzina la mudededzi wanga ndi

Phirintsipala washu ndi

Kha ri nwale

Lavhelesani zwifanyiso.
Ni kone u gera maipfi
one ane a yelana na
tshifanyiso tshiñwe
na tshiñwe ni a
nambatedze tsini na
zwifanyiso zwo teaho.

mudavhini wa
u tambela

kilasirumu

ofisi

sekerethari

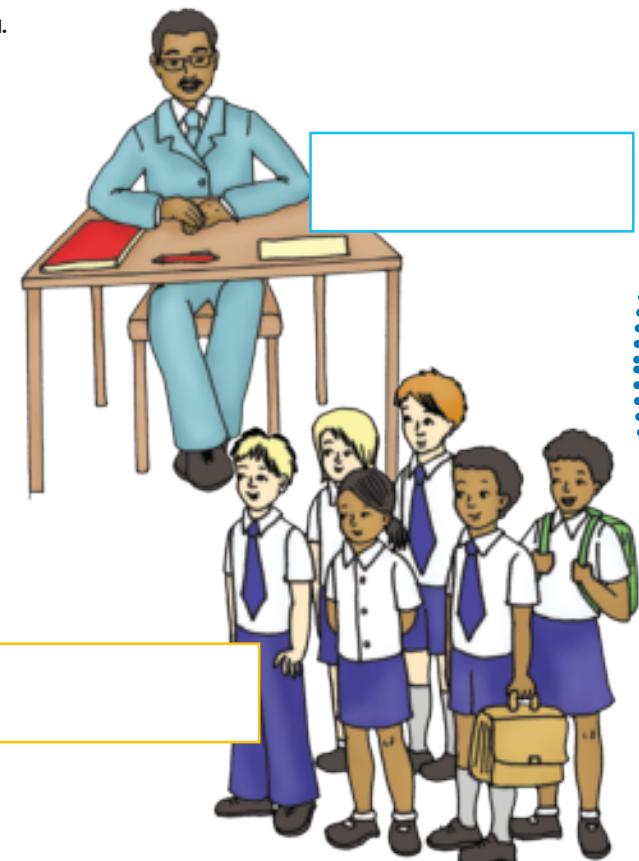
kulokurumu

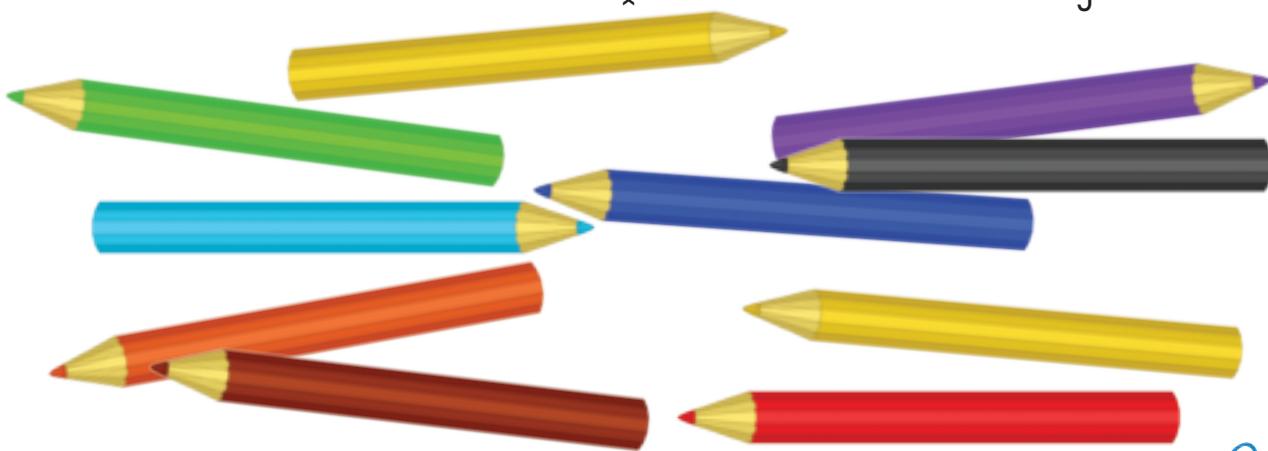
Kha ri nwale

Vhatu vho fhambananaho vha re tshikoloni tsha vhoiwe ndi vhonnyi? Ambani ngauri ndi vhathu. Ni kone u gera maipfi one a tshi bva fhasi ha siatari ni a nambatedze tsini na tshifanyiso tshirinwe na tshirinwe. Vhudzani khonani uri avha vhatu vha ita zwifhio afho tshikoloni. Shumisani maipfi a re afho fhasi uri a ni thuse. Laedzani khonani yanu ndila ya u ya ofisini ya vhophirintsipala, dzithoilethe na luvhandeni lwa u tambela.

Kha ri diphine

Tshibogisi tsha penisela tsha Mulalo tsho wa. Vhalani uri u na penisela na khirayoni nngana, nwalanu tshivhalo tshibogisini. Kha bammbiri linwe, olani tshifanyiso ni tshi shumisa mivhala i no vałamedza, ni tshi sumbedza musi inwi na khonani yanu ni tshi khou tamba nothe. Ni ite fureme u mona na tshifanyiso.

vhana

mukunakisi

mudededzi

phirintsipala

Teacher:

Sign:

Date:

Fhethu ho fhambananaho

Themo ya / - Vhege ya / - Bammbiri / a u shumela / a

Kha ri ite nyito

Sumbedzani khonani yanu uri ni a kona ...

U dzumbama fhasi ha tshinwe tshithu.

U dzumbama murahu ha tshinwe tshithu.

Ndo dzumbama fhasi ha ḫafula.

U ima tsini na tshinwe tshithu.

U ima nt̄ha ha tshinwe tshithu.

Kha ri tsukunyee

Shumisani bola kana tshisagana tsha ḥawa. I poseni nt̄ha ni i gavhe. Zwino i tengenedzeni nt̄ha ha ḫohoho ni tshimbile nga u ongolowa. Zwino tengenedzani tshisagana tsha ḥawa nt̄ha ha ḫohoho musi ni tshi khou dadamala nt̄ha ha danda la u dadamala kana kha mutalo u re fhasi.

Ndi a kona u posa.

Ndi a kona u gavha.

Ndi a kona u tengenedza tshisagana tsha ḥawa kha ḫohoho yanga.

Kha ri tsukunyee

Tshinani nga milenzhe yanu nt̄ha
ha phetheni idzi.

TSM = Tsha monde

TSL̄ = Tsha u la

TSM

TSL̄

TSM

TSL̄

TSM

TSL̄

TSM

TSL̄

TSL̄

TSM

TSL̄

TSM

TSL̄

TSM TSM

TSL̄

TSM TSM

TSL̄

TSM TSL̄

Teacher:

Sign:

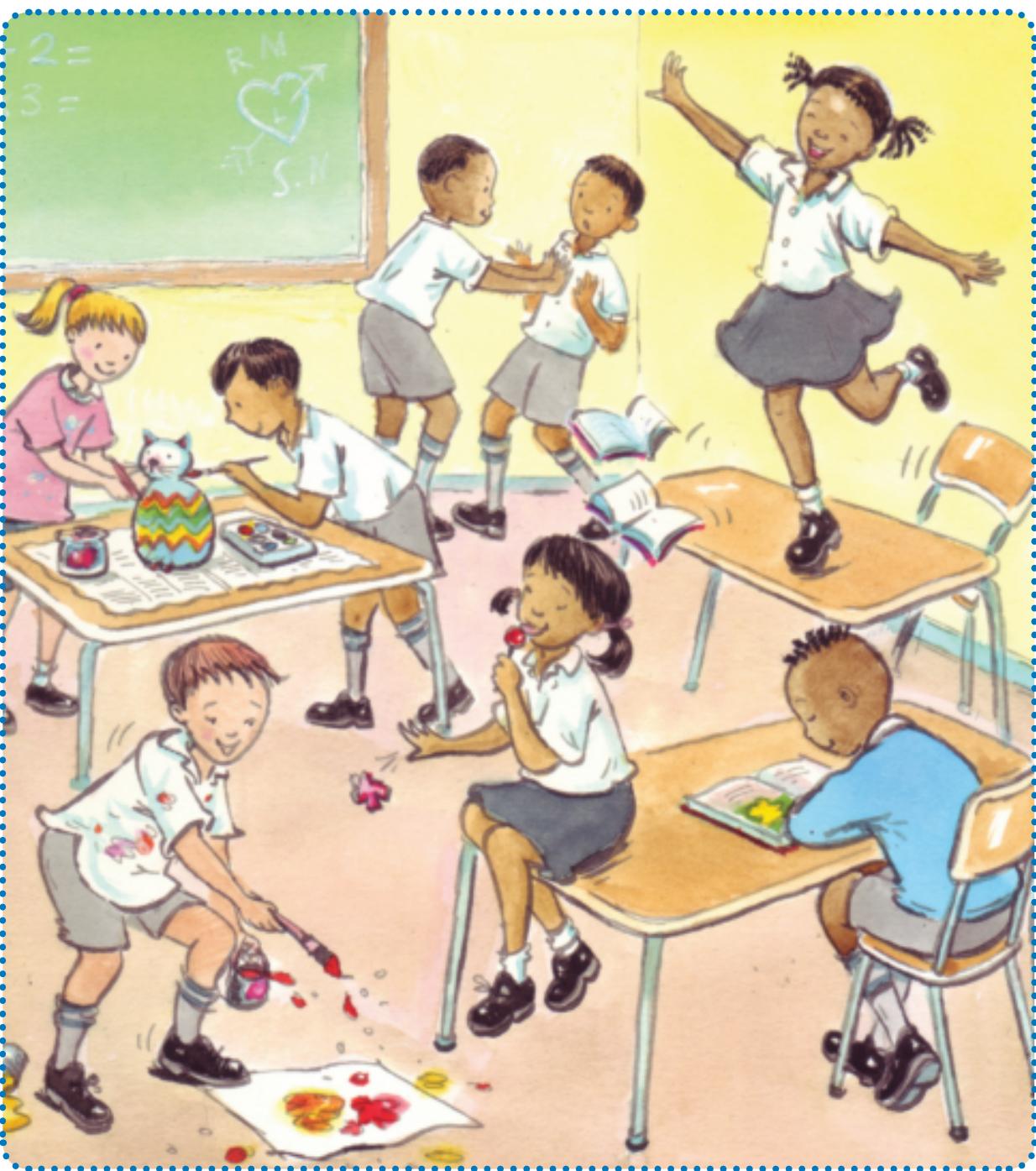
Date:

Kilasirumu yashu

Khari ambe

Lavhelesani tshifanyiso itshi nga vhuronwane ni ambe nga zwine na khou vhona.

Afha kilasini hu khou itea zwithu zwavhu^di na zwi si zwavhu^di. Ndi mikhwa ifhio mivhuya ine na kona u i vhona? Ndi mikhwa ifhio mivhi ine na kona u i vhona?

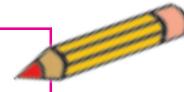

Themo ya - Vhege ya 5 - Bammbiri ja u shumela ja

Kha ri ambe

Itani thiki tsini na mikhwa mivhuya yo^{the} na tshifhambano tsini na mikhwa mivhi ine ya nga bvelela tshikoloni. ✓ ✗

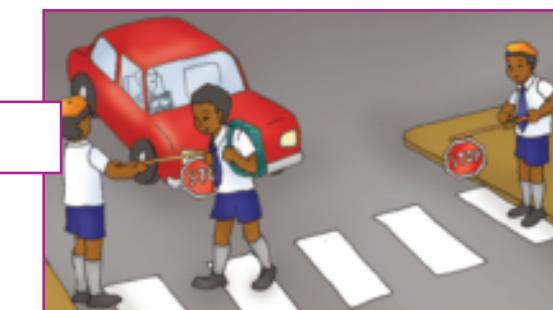
Teacher:
Sign:
Date:

9

Ri ya hani tshikoloni

Ni ya hani tshikoloni ḫuvha līnwe na līnwe? Ni vha no tsireledzea? Ni a ḫivha ndila dzo tsireledzeaho? Ambani na khonani yanu uri avha vhana vha ya tshikoloni nga ndilade. Itani thiki ✓ kha dzo tsireledzeaho dza u ya tshikoloni. Itani ✗ kha dzi songo tsireledzeaho.

Themo ya 1 – Vhege ya 5 – Bammbiri a u shumela ja

Ni ya hani tshikoloni nga matsheloni?

Zwino vhudzisani khonani tħanu uri dzi ya tshikoloni nga ndilade ḫuvha līnwe na līnwe. Dzi swayeni nga thiki kha tħati iji.

nga milenzhe	
nga bisi	
nga goloi/baki	

Kha ri tsukunyee

Madzina a khonani

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Ee Hai

Ndi a kona u ita masongesonge.

Ndi a kona u shandula hune nda khou ya hone ndi tshi khou gima nge mudededzi vha amba.

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso ni tshi sumbedza uri ni ḋa tshikoloni nga mini.

Kha ri tsukunyee

Thetshelesani muzika une mudededzi
wanu a ḋo ni tambela.

Dzinginyeani ni tshi tevhedza muzika.

Khothani magona ni ḫaramudze zwanda.

Zuzani mahada anu.

Monisani zwinungo zwa zwanda zwi ye kha tsha
monde na kha tsha ula.

Kha ri tsukunyee

Inwi na khonani yaṇu ni tea u posa na u gavha bola.
Shumisani tshanda tshi sa konesi kha u posela bola murahu.

Ndo kona u posa bola nga tshanda tshanga tshi
sa konesi?

Kha ri tsukunyee

Kungulusanani sa bara ni na
muṇwe nga inwi.

Ndi dzula ndo kuna

Ndi mafhungo mahulwane u guda mikhwa u tshee mutuku.

Zwiñwe zwa zwithu zwine zwa nga ita uri ni dzule no kuna ni na mutakalo khezwi. Ambani nga tshifanyiso tshiñwe na tshiñwe.

Kha ri ambe

Themo ya 1 - Vhege ya 6 - Bammbiri a u shumela ja

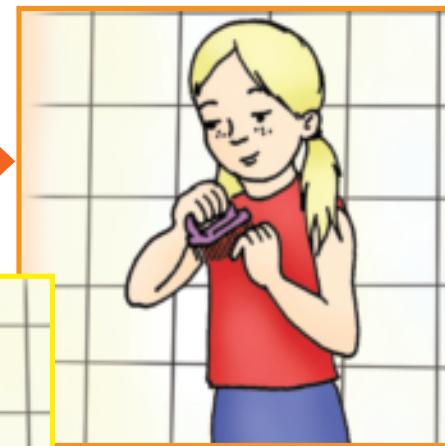
U t̄amba mano.

U t̄amba zwanda ndi tshi bva bungani.

U t̄amba tshifhinga tshothhe.

U ita uri nala dici dzule dzo kuna.

U shumisa mabammbiri a thoilethe.

U t̄anzwa mitshelo ndi sa athu i ja.

U shumisa thishu ndi tshi atsamula na u fumula maduda.

Ndi tea

Deithi:

Ndi zwifhio zwa zwithu zwi tevhelaho zwine na zwi shumisa kha vhudele?
 Khałarani ɳaledzi ni tshi sumbedza zwithu zwine na zwi shumisa kha vhudele.
 Ni ite na u bula uri ni shumisa tshithu tshiñwe na tshiñwe nga ndilade
 kha vhudele.

Itani thiki ya u sumbedza uri:	ee	hai
Ndi a kona u gonya leri kha dembetiti la matanda.		
Ndi kona u shumisa mikungelo ya zwanda ndi tshi ya phanda.		
Ndi a kona u dodoma dembetitini la matanda.		

Mikhwa mivhuya

Themo ya 1 – Vhege ya 6 – Bammbiri ja u shumela ja

Kha ri vhale

Miñwe ya mikhwa yavhudi ya
u shumisa thoilethe.

Elelwani

Arali na nga ita vhuada
thoilethe, ni elelwani i kunakisa.

Ni songo hangwa u
gwedzha thoilethe.

Ni vale muñango wa thoilethe
tshifhinga tshothe musi ni ngomu.

Ni songo shumisa mabammbiri
a thoilethe o kalulaho.

Ni tambe zwanda tshifhinga
tshothe ni tshi bva thoilethe.

Kha ri nwale

Tangedzelani maipfi a re one ane a ni vhudza uri ni tea u ita zwithu zwi tevhelaho kangana.

U t̄amba mavhudzi.

duvha l̄inwe na l̄inwe

nga matsheloni na
nga madekwana

luvhili nga vhege

luthihi nga vhege

U t̄amba mano.

duvha l̄inwe na l̄inwe

nga matsheloni na
nga madekwana

luvhili nga vhege

luthihi nga vhege

U t̄amba muvhili.

duvha l̄inwe na l̄inwe

nga matsheloni na
nga madekwana

luvhili nga vhege

luthihi nga vhege

U t̄amba tshifhat̄uwo.

duvha l̄inwe na l̄inwe

nga matsheloni na
nga madekwana

luvhili nga vhege

luthihi nga vhege

Teacher:

Sign:

Date:

A thi na tshika

Themo ya 1 – Vhege ya 6 – Bammbiri ja u shumela ja

Kha ri tsukunyee

Kha ri sumbedze

Tambani na mudededzi wañu mutambo wa "Simoni uri".

Wanani hune na nga ima hone ni dovhe ni fhire hu si na u thulana.
Simoni uri "farani thoho."

Sumbedzani khanani yanu uri ...

Ni phumula zwanda
nga ndilade.

Ni gama mavhudzi
nga ndilade.

Ni t̄amba mano nga
ndilade.

Ni t̄amba
tshifhatuwo nga
ndilade.

Kha ri tsukunyee

Itani litambwa la tshidade itshi.

**Ndi a vhandā zwandā
nda giginya fhasi nga
milenzhe**
nda dzungudza Ქhoho
nda dzungudza zwandā
**nda dzungululwa nga
zvikunwe**
nda kwama ningo.

13

Ndowelo i re na mutakalo

Themo ya 1 – Vhege ya 7 – Bammibiri ja u shumela ja

Kha ri vhale

Ri lila mini uri ri dzule ri na mutakalo?

Zwiliwa
zwi re na
mutakalo

Ndowendowe
yo linganelaho

U dzula ro
kuna

Urwiwa nga
muya nnnda

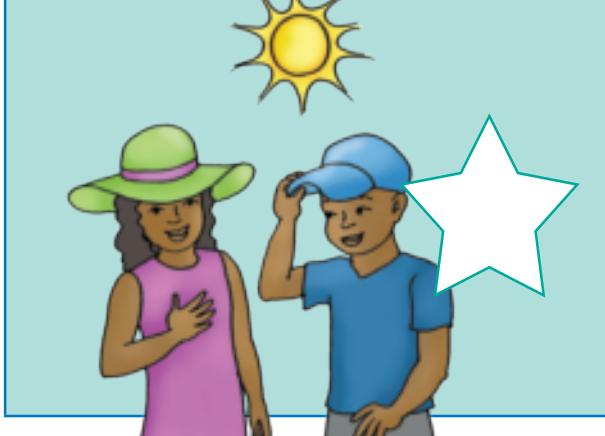
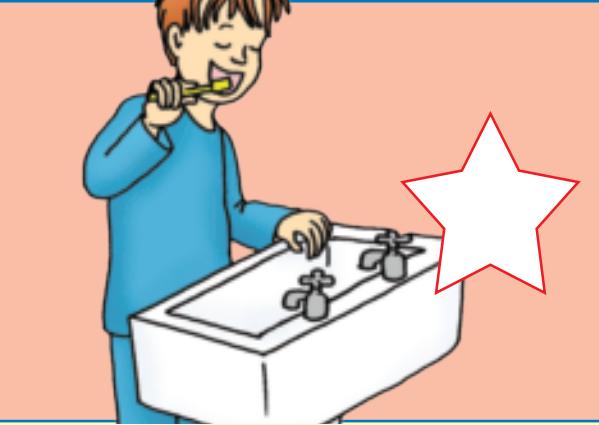
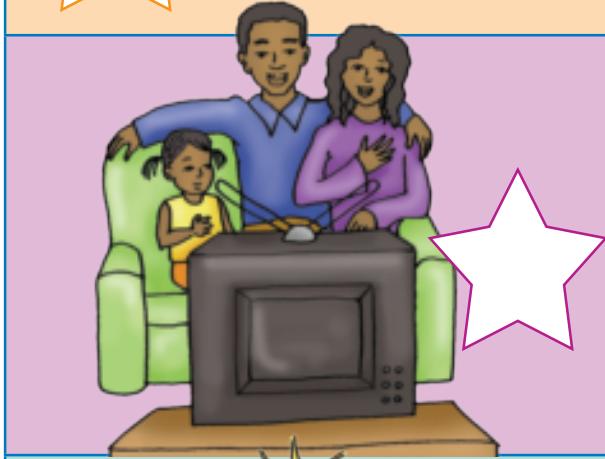
U edela wa
pfelêla wa si
vhonese TV!

Kha ri nwale

Itani thiki ✓ kha ndowelo i re na mutakalo na ✗ kha ndowelo i si na mutakalo.

Teacher:
Sign:
Date:

U kuna na vhudele

Kha ri ite nyito

Sumbedzani uri ni shumisa
izwi zwithu nga ndilade.

buratsho ya mano

tshisibe tsha mano

tshisibe

khirimu ya zwanda

shamphuu

gamu

buratsho

buratsho ya nala

zwigero zwa nala

Kha ri tsukunyee

Faranani nga zwanda ni ite danga.

Zwino ḥekedzanani bola ni dangani ili.

Engedzani iñwe bola ni ḥekedzane.

Engedzani iñwe bola hafhu ni lingedze u ḥekedzana bola tharu.

Kha ri ambe

Ndi zwifhio zwi no khou vhanga vhuada kamarani iyi?

Ni tea u ita mini uri ni kunakise kamara?

Vhana vha khou ita mini? Vha tea u ita mini zwe teaho?

Teacher:
Sign:
Date:

15

Mutsho une nda u funesa

Themo ya 1 – Vhege ya 8 – Bammbiri a u shumela a

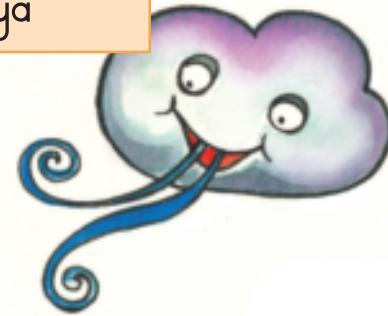

Lavhelesani tshaka dzo fhambananaho dza mutsho ni vhudze khonani yanu uri ndi mutsho uf'ho une na u funesa.

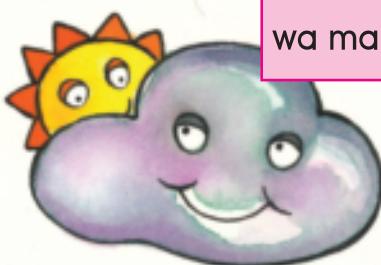
wa muya

wa masana

wa mvula

wa makole na phepho

Kha zwiñwe zwipida zwa shango, tshiñwe
tshifhinga hu a rothola lune ha wa na gambogo.
Tshiñwe tshifhinga hu vha na mutsho wa madumbu.
Madumbu a re na maanda a pfì ndi madumbumazikule.

Dioleni tshifanyiso tsha musi ni mvulanani kana hu na gambogo.

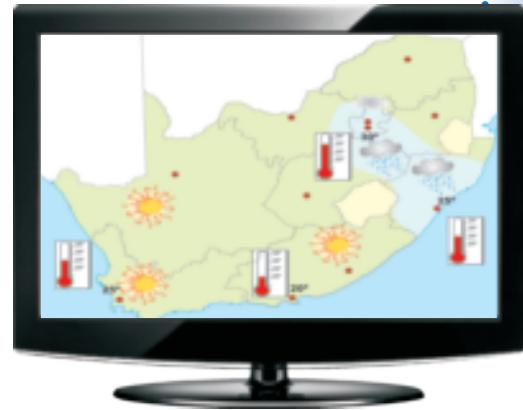
Dioleni tshifanyiso kha bammbiri ljhulwane, ni tshi shumisa
khirayoni dza phula.

Tanganyisani madi na zwikhaliari zwa lutombo zwa zwiliwa ni pennde
siatari lothe. Hashani tshifanyiso itshi nga pennde tshena.

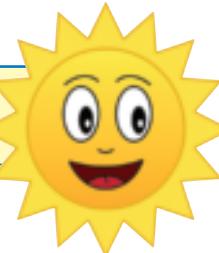

Kha ri vhale

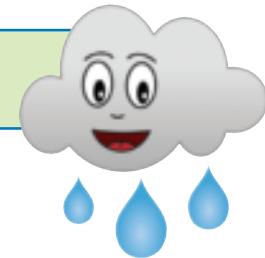
Ri shumisa tshati ya mutsho kha u sumbedza uri mutsho wo ima nga ndilade. Ri shumisa tswayo kha u sumbedza tshaka dzo fhambananaho dza mutsho. Dziñwe dza tswayo idzi khedzi.

masana

mvula

makole

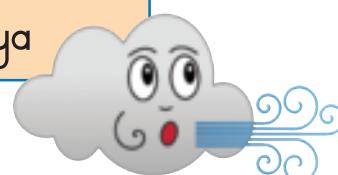

makole fhaña na fhaña

gambogo

wa muya

Kha ri ambe

Talutshedzani khonani yanu uri ni ambara zwiambaro zwifhio kha mutsho muñwe na muñwe.

Kha ri ite nyito

Olani zwiga zwa mutsho u itela u fhedzisa tshati yanu ya mutsho ya vhege ino.

Musumbuluwo

Lavhuvhili

Lavhuraru

Lavhuna

Lavhuñanu

Kha ri ñwale

Mutsho wo vha u nga ndilade ñamusi? Dzhenisani maipfi ane a khou tħahela.

Namusi hu na _____.

Mulovha ho vha hu na _____.

Ngavhe matshelo hu tshi vha hu na _____.

Teacher:

Sign:

Date:

Mutsho

Themo ya 1 – Vhege ya 8 – Bammbiri ja u shumela ja

Kha ri ite nyito

Edziselani tshaka dzo fhambananaho dza mutsho.

Tharamudzani zwanda zwi nt̄ha ha t̄hoho
yanu zwi nge gole lihuluhulu ja kholekhole.

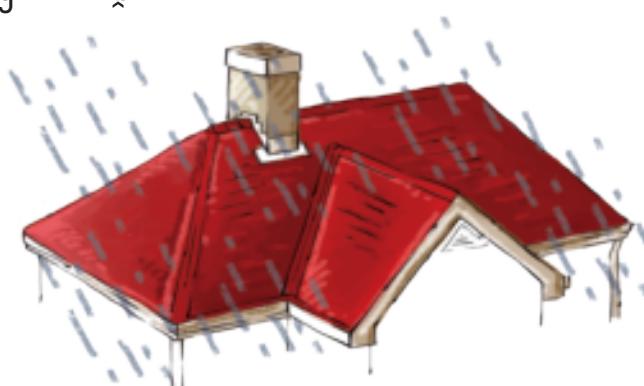
Ni na tshisamburenii tsha u ni tsireledza kha
d̄uvha.

Dzinginyeani sa muri u tshi khou dzinginyiswa nga
muya wa madumbu.

Kwambateleni tshisamburenii uri tshi si hwaliwe
nga muya wa madumbu.

Deithi:

Itani thothotho sa
marotha a mvula
nt̄ha ha t̄hangha.

Kha ri tsukunyee

Faranani nga zwanda ni ite danga.

Posanani bola na u i gavha.

Humbulani nga ndila dzo
fhambananaho dza u dadamala kha
danda kana kha lutambo. Vhonani
arali ni tshi nga kona u wana ndila
ya u dadamala ine ya si fane na ya
vharwe afha kilasini.

Kha ri diphine

Tambani openi.

Olani zwibuloko na
zwitendeledzi mavuni.

Kha ri tsukunyee

- Sumbedzani khonani yanu kushumisele kwanu kwa khadi.
- Mudededzi wanu vha do ni sumbedza kutambelwe kwa mitambo ya sialala.

Muṭa wa hashu

Kha ri ambe

No vha ni tshi zwi ḫivha uri miṭa a i fani?

Miñwe miṭa ndi mihulwane miñwe ndi miṭuku.

Miñwe i na vhomme na vhokhotsi ngeno miñwe i si na.

Miñwe miṭa i na vhomakhulutshisadzi na vhomakhulutshinna, vhomalume, makhotsimunene, vhomakhadzi na vhazwala.

Lavhelesani zwifanyiso zwi tevhelaho ni vhudze khonani yanu uri miṭa iyi i fhambana ngafhi.

mme

khotsi

khaladzitshisadzi

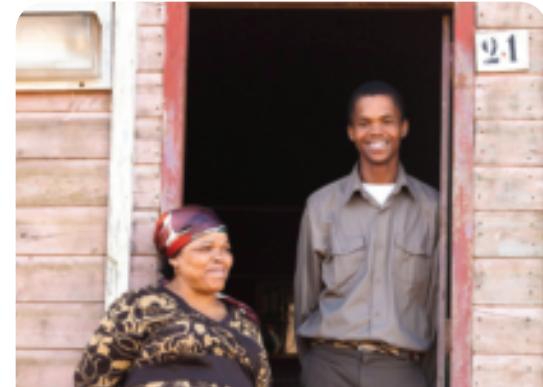
makhulutshinna

mukomanatshinna

ṅwana

makhulutshisadzi

muṭa

Kha ri nwale

Ni dzula na vhonnyi mudini wa hanu?

Ni dzula na vhonnyi mudini wa hanu?

Mudini wa hanu hu na vhathe vha _____.

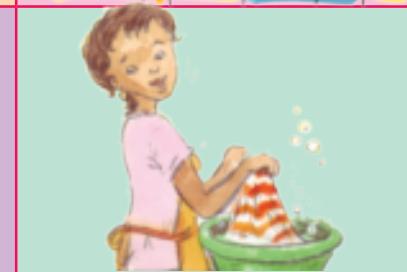
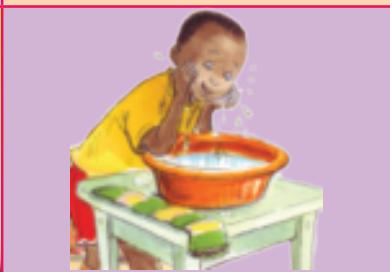
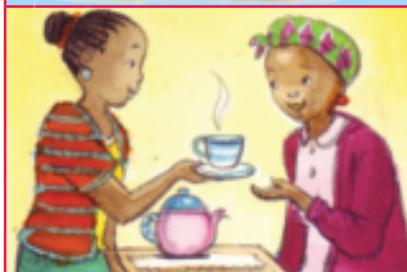
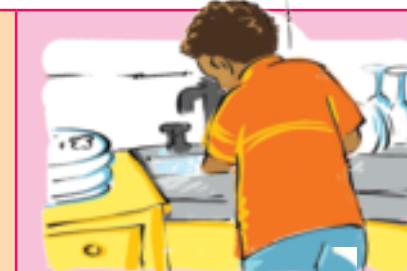
Ndi nnyi mutukusa mudini wa hanu? _____.

Ndi nnyi muhulwanesa mudini wa hanu? _____.

Kha ri ambe

Rothe ri na mishumo ine ra ita mahayani ashu. Lavhelesani zwifanyiso izwi ni bule dzina la muthu ane a shuma mishumo iyi ha hanu.

Nwalani fhungo nga mushumo we na ita mulovha.

Teacher: _____
Sign: _____
Date: _____

Muṭa wa hashu

Kha ri diphine

Oiani tshifanyiso tsha tshithu tshine muṭa woṭhe wa hanu wa tshi ita khathihi. Shumisani maipfi aya uri a ni thuse.

mme

khotsi

khaladzitshisadzi

makhulutshinna

mukomanatshinna

ńwana

makhulutshisadzi

muṭa

Muṭa wa hashu

Ri a vhavhalelana (londana) 19

Kha ri vhale

Vhathu vha mudini muthihi vha tea u funana na u londana. Ri sumbedza u funana nga u kuvhatedzana khathihi na u thusana na u t̄honifhana. Ri tea ...

- u thusana.
- u vha na vhulenda kha vhañwe vhathu (nga maanda vhathu vhahulwane).
- u ita mishumo yashu nga tshifhinga.
- u vha na vhudifhinduleli.

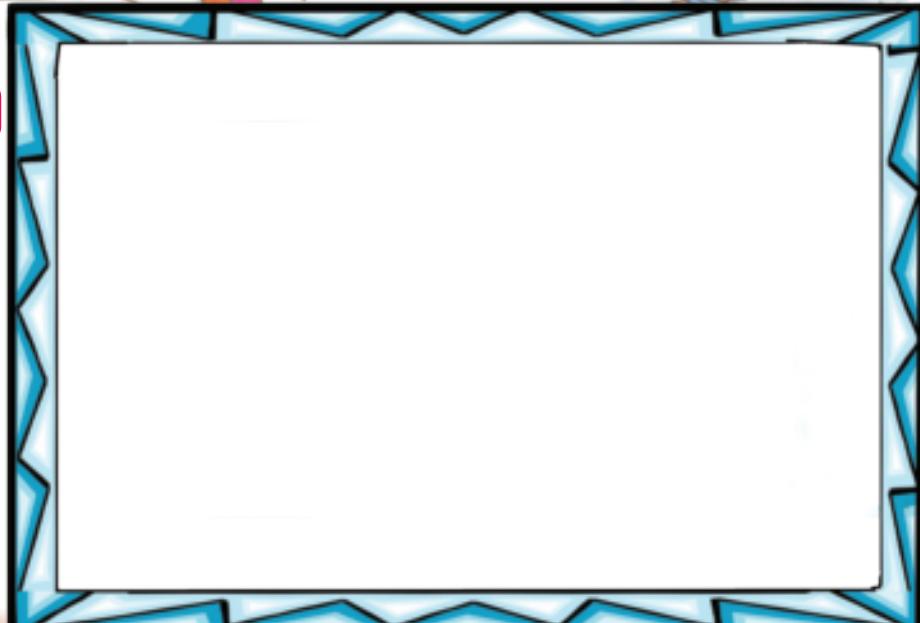
Kha ri ambe

Lavhelesani zwifanyiso izwi ni ambe uri avha vhana vha sumbedza hani muča wa havho uri vha na lufuno. Ni kone u ita litambwa ni tshi sumbedza uri hu khou bvelela mini tshifanyisoni tshiñwe na tshiñwe.

Kha ri ite nyito

Olani tshifanyiso
tsha zwine na ita
ni tshi sumbedza
vha muča wa hanu
uri ni a vha funa.
Talutshedzani
khonani yanu zwe na
ola.

Teacher:
Sign:
Date:

U sumbedza u vhavhalela vhañwe

Kha ri ambe

Ambani ngauri avha vhatu vha uyu muča vha thusana hani. Nomborani zwifanyiso u bva kha l u swika kha 4 ni tshi sumbedza u tevhekana hazwo nga ngona.

Kha ri vhale

Mishumo yashu ya nga madekwana.

Mma vha bika zwiliwa.

Baba vha tanzwa pani.

Mukomana wanga na nne ri thusa

Mma na Baba.

Ri a thusa vhukuma.

Ri goda mafhi na vhurotho.

Ra kona u ya u edela.

Kha vha ri anetshele tshitiori tsha vhusiku!

Deithi:

Kha ri ite nyito

Itelani garaṭa muthu ane a ni vhavhalela. Olani tshifanyiso ni ḥwale dzina la uyu muthu.

Kha ri ite nyito

Ni a kona u ita zwi t̄evhelaho?

	ni a kona u f̄hirisa bola nga u i bammbisela muñwe nga inwi.	ee	hai
	ni a kona u f̄hirisa bola nga n̄tha ha ṫhoho ya ya kha muñwe nga inwi.	ee	hai
	ni a kona u bammbisa bola nga magona.	ee	hai
	ni a kona u rwela bola kha dzikhounu.	ee	hai
	ni a kona u ḫirihula bola vhukati ha tswayo (dzimaka).	ee	hai
	ni a kona u rahela bola kha tshiñwe tshithu na tshi rwa.	ee	hai

U tsireledzea hayani na u mona na mudi (1)

Ri tea u pfa ro tsireledzea tshifhinga tshothé musi ri mahayani. Fhedziha, hu na khombo nnzhi mahayani ashu na u mona na midi yashu. Lavhelesani tshifanyiso, ni ambe na khonani yanu nga dziinwe dza khombo idzi.

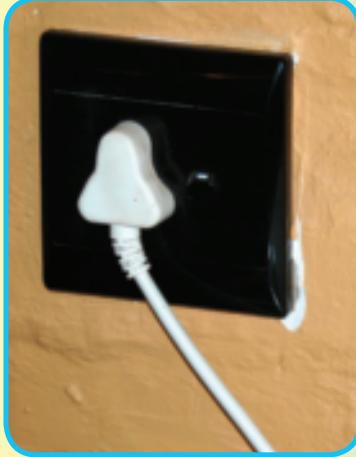
Khishini

- Mikungelo ya bodo i tea u lavhelesa murahu ha tshitofu.
- Ni songo lakatedza phanga dici no fhira.
- Pharafeni na mishonga zwi honelwa vhethu ho tsireledzeaho.
- Ni songo lakatedza thoyi.

Bafurumu

- Ni songo shumisa zwishumiswa zwa mudagasi tsini na madi.
- Ni songo zwi sia tsini na madi.
- Vheani zwigero na zwinwe zwithu zwi no fhira ngomu khabodon.
- Ni songo shumisa buratsho nthihi ya mano na muñwe muthu.

Madumbu a mithathabo, phenyo na mudagasi

- Ni songo vuwa no ima fhasi ha muri musi hu na madumbu a mithathabo.
- Ni songo vuwa no panga zwithu kha sokhethe (pulaka) ya mudagasi. Humbelani muthu muhulwane a ni thuse.

Nnda ha nndu

- Dobelani zwithu zwine zwa nga ni huvhadza, sa mabodelo o pwashéaho, ni zwi pose binini ya tshika.
- Ni songo tamba tsini na bambelo (phulu) nga nnda ha musi hu na muthu muhulwane tsini.

Ngomu nduni

- Ni songo lakatedza dzithoyi na zwiñwe zwithuvho.
- Ni songo tambisa zwithu zwa u kunakisa zwa pharafeni kana miñwe milimovho.
- Arali na nga vhona thambo ya aini kana gedela yo suðufhala, vhudzani Mma kana Baba uri vha i lugise.

U tsireledzea hayani na u mona na muđi (2)

U tsireledzea

Lavhelesani zwifanyiso ni ambe uri ndi zwifhio zwi no sumbedza u sa vha na khombo na zwi no sumbedza u vha na khombo. Itani thikhi ✓ kha zwino sumbedza u sa na khombo na tshifhambano ✗ kha zwi no sumbedza khombo. Bulani uri zwo tsireledzea na kana zwi na khombo ngomu.

Kha ri ambe

Kha ri ambe

Hu na zwithu zwine zwa nga vhanga khombo mudini wa hanu? Ni nga ita mini? Milimo, mishonga na zwiludi zwa u kunakisa zwi na khombo khulu ngomu. Ni songo fanywa no nwa tshithu tshire na si vhe na vhutanzi natsho.

Luswayo (tshiga) ulu lu sumbedza uri ngomu bodeleni, tshibogisini kana tshikotikotini hu na mulimo.

No no vhuya na vhona ulu luswayo?

Kha ri ite nyito

Mudededzi wanu vha khou ya u ni lidzela muzika.

- Tshinani ni tshi tevhedzela mutsindo wa muzika.
- Nangani murangaphanda. Murangaphanda a tevhedze mutsindo wa muzika.
- Imani nga mulenzhe muthihi.
- Zwino imani nga ula munwe mulenzhe.
- Ndi mulenzhe ufhio une wa vha wo khwathaho?
- Tharamudzani lutambo lulapfu fhasi kana ni tou tala mutalo. Dadamalani ntsha na lutambo kana mutalo ni sa pepeleki.
- Zwino shandulani tshivhumbeo tsha lutambo kana mutalo ni dadamale ntsha ni sa pepeleki.

Teacher:
Sign:
Date:

U tsireledzea musi ndi ndothe hayani

Kha ri ambe

No guda nga zwithu
zwine zwa nga ni
huvhadza hayani kana u
mona na mudi wa hanu.
Ni nga ditsireledza nga
ndilade musi ni nothe
hayani?

Musi no sala ni nothe
hayani, ni nga ita
zwithu zwi tevhelaho
uri ni tsireledzee.

Ni songo vulela
munango vhatsinda.

Honani mahothi othe
a no bvela nnda.

- Ivhani na vhutanzi uri nomboro dza lutingo dza vhabebi vhañu na dza vhahura vhañu ni a dzi ñivha.
- Itani mutevhe wa nomboro dzi re na ndeme, u itela musi wa khombo.

Kha ri ñwale

Itani mutevhe wa nomborondeme

Mapholisa:

Ambulentse:

Vhadzimamulilo:

Seléfounu ya Mma:

Seléfounu ya Baba:

Ndi nnyi munwe ane na nga mu founela musi ni tshi ḥoda thuso?

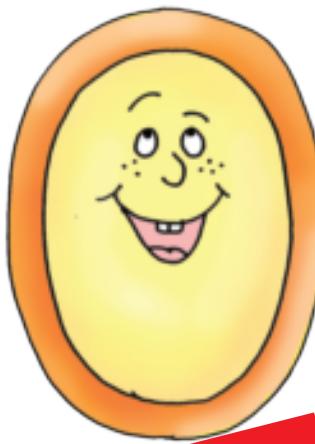
Tshiňwe hafhu tsho teaho u eleliwa

Ndila i sa kondi ya u elelwa nomboro dza mapholisa khei. Lavhelesani tshifanyiso ni vhudze khonani yanu uri zwifanyiso izwi zwi ni thusa nga ndilade kha u elelwa nomboro idzi. 10111 ndi nomboro dza mapholisa. Dzi buleni lu re na tshivhalo u swika ni tshi dzi divha nga thoho.

Kha ri ambe

1

0

111

Themo ya 2 – Vhege ya 4 – Bammbiri ya u shumela ja

Kha ri tsukunyee

Sumbedzani uri ni nga shumisa mirado yanu nga ndilade arali hu inwi nwana a re tshifanyisoni itshi.

Ni nga shumisa mirado yanu nga ndilade arali ni tshi khou pandamedzwa?

Deithi:

Ni nga shumisa mirado yanu nga ndilade arali ni tshi khou thusa mme anu u suka khekhe?

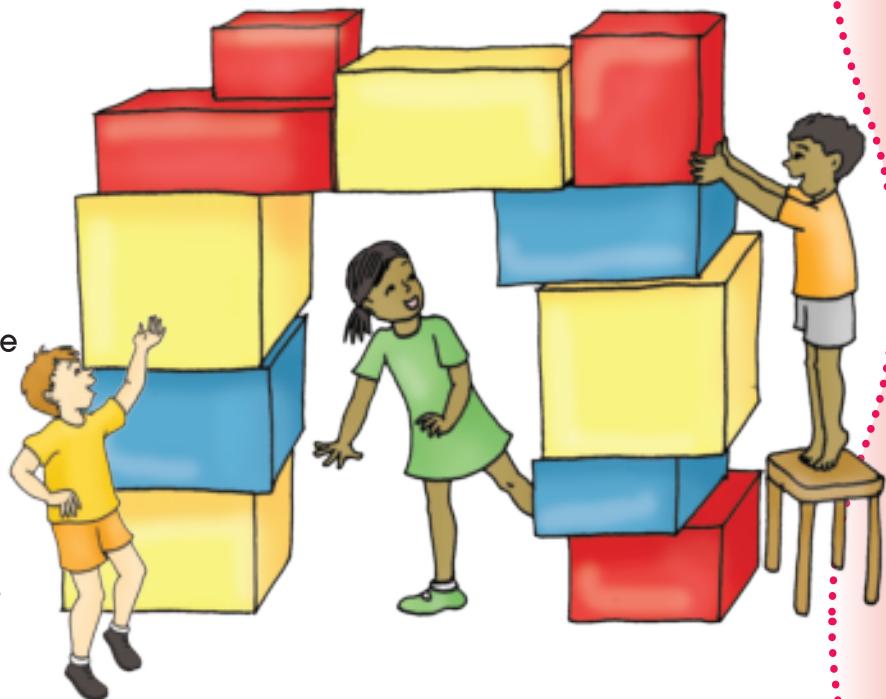
Ni nga shumisa mirado yanu nga ndilade arali no kanda ngilasi yo pwashéaho bodelo lo pwashéaho?

Kha ri ite nyito

Wanani uri ni nga kona u fhaṭa nndu
yanu inwi muṇe naa.

- Wanani makhadibogisi a kale
ni ite mbondo na ṭhangā.
- Ni nga nambatedza
makhadibogisi nga guluu.
Musi nndu yanu yo no fheļa,
ni nga i pennda.
- Arali ni sa koni u wana
makhadibogisi, shumisani zwiñwe zwithuvho, fhedzi ni songo shumisa ngilasi
kana zwikotikoti kana zwiñwe zwithuvho zwine zwa nga ni huvhadza.

Kha ri tsukunyee

Posani tshisagana tsha
ṛawa kana bola muyani
ni i gavhe nga tshanda
tshañu tshine ni si
anzele u tshi shumisa.

Thusani mudededzi wañu u
sudzulusela nnda ha kiłasi zwidulo,
ṭafula na mabogisi.

Dadamalani kha zwidulo,
ṭafula na mabogisi, ni swende
fhasi hazwo na u fhufha ni
tshi tsa khazwo.

Lingedzani u ima
nga mulenzhe muthihi
kha tshidulo.

Teacher:
Sign:
Date:

Muvhili wanga

Themo ya 2 – Vhege ya 5 – Bammbiri ya u shumela ja

Kha ri nwale

Nwalani maipfi zwikhali zwi re zwone.

mulenzhe

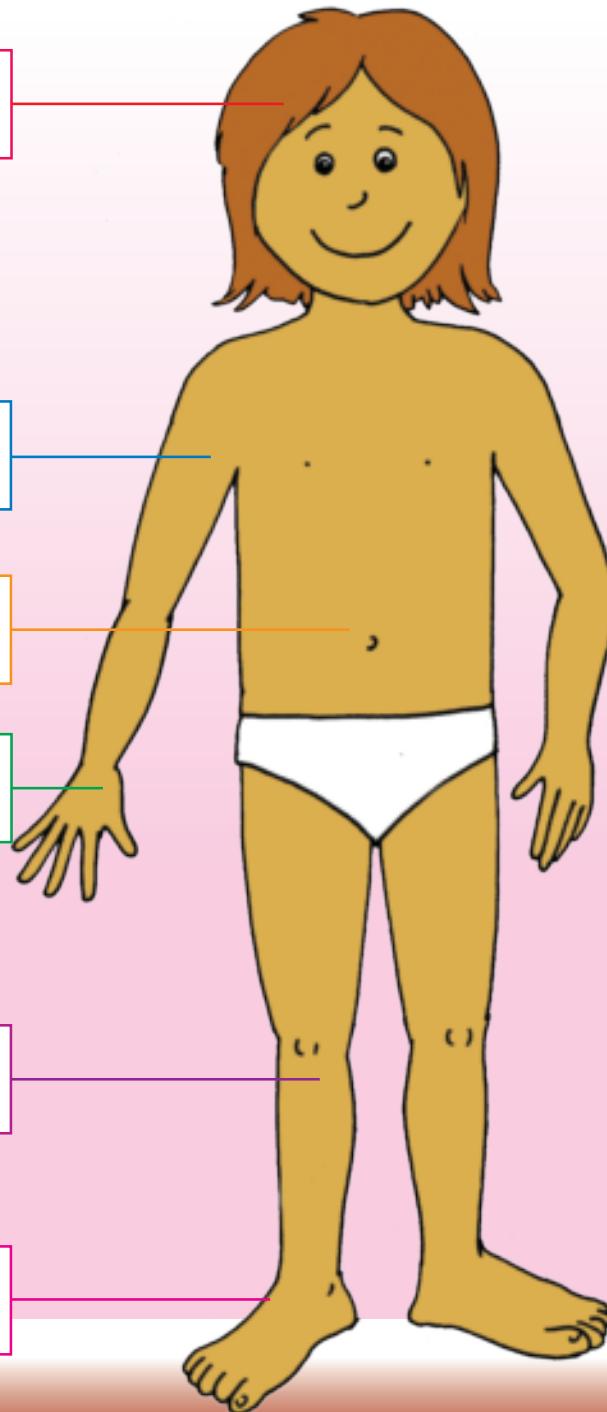
tshanda tsha fhasi

thoho

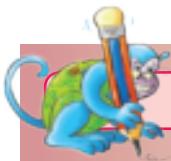
thumbuthumbu

mulenzhe

tshanda tsha nthha

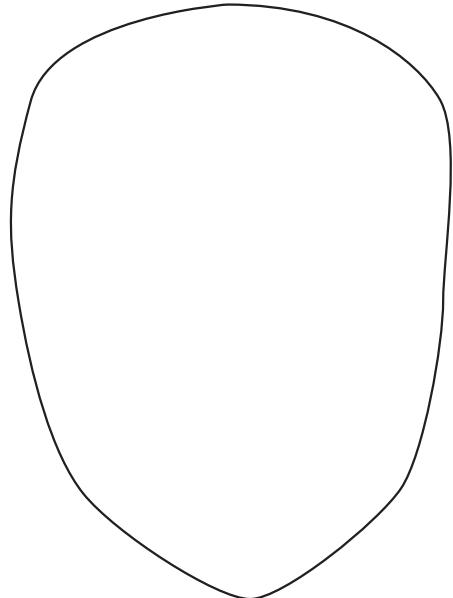

Deithi:

Kha ri nwale

Fhedzisani tshifanyiso itshi tsha tshifha^{tu}wo.
 Olani mavhudzi. Lingedzani u edzisela tshifha^{tu}wo tsha^{nu}. Arali ni na ma^{to} a buraweni, olani ma^{to} a buraweni. Arali ni na mavhudzi matswu, olani mavhudzi matswu.
 Olani tsie dza^{nu}, ningo na mulomo.

Tshifha^{tu}wo tsha^{nu} ndi tshipida tshihulwane tsha muvhili wa^{nu}.

Muⁿwe na muⁿwe u na ma^{to} a 2.

Muⁿwe na muⁿwe u na ndevhe dza 2.

Muⁿwe na muⁿwe u na ningoyal.

Muⁿwe na muⁿwe u na mulomo.

Kha ri ambe

Imbani luimbo ulu. Kwamani tshipida tsha muvhili tshine na khou tshi imba.

Thoho maha^{da}

Thoho maha^{da}, magona, zwikunwane, magona zwikunwane
Thoho maha^{da}, magona, zwikunwane
Thoho maha^{da}, magona, zwikunwane,
magona zwikunwane, magona zwikunwane

Kha ri tsukunyee

Tambani mutambo wa 'Simoni uri ...'

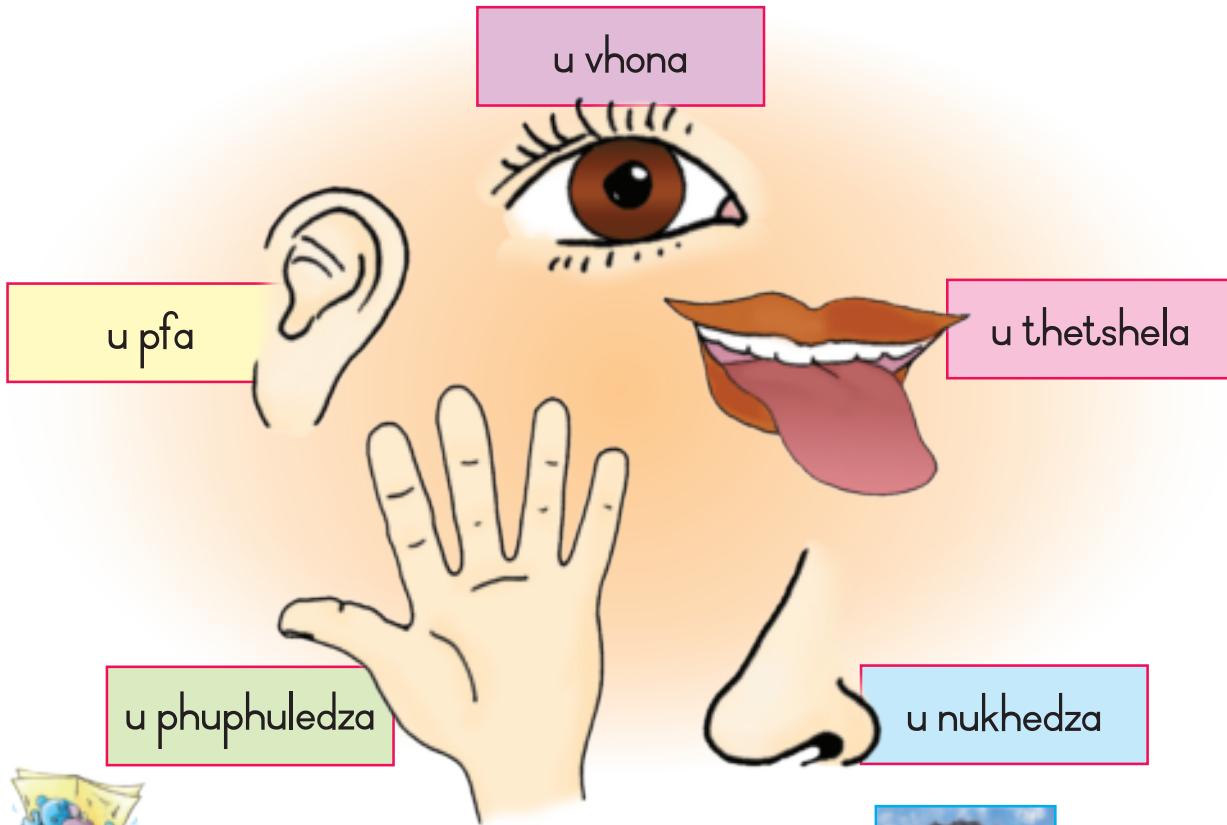
Teacher:
Sign:
Date:

Zwipfi zwanga

Themo ya 2 – Vhege ya 6 – Bammbiri ya u shumela ja

Lavhelesani zwipfi zwo fhambananaho ni bule uri ri zwi shumisa kha mini.

Ri shumisa zwipfi zwashu ḫuvha linwe na linwe.

Zwilīwa ri a nukhedza na u thetshela.

Mithenga ri tou phuphuledza.

Lutombo ṭaḍulu ri tou vhona nga maṭo.

Muzika ri u thetshelesa nga ndeveh.

Zwipfi zwashu zwi a ri tsireledzavho.

Mulilo ri u pfa na nga u nukhedza.

Tshiṭofu tsho fungiwaho ri tshi ḫivha nga u tou phuphuledza.

Uri badani a hu pfukiwi ri zwi vhona nga maṭo.

Alamu i tshi lila ri i pfa nga ndeveh.

Kha ri ite nyito

U londola maṭo ashu na
n̄devhe dzashu.

Ri tea u londola zwipfi zwashu.

Ndila mbili khedzi dza u londola maṭo
anu na n̄devhe dzanu.

Londolani n̄devhe dzanu
nga u sa thetshelesa
muzika u re na phosho.

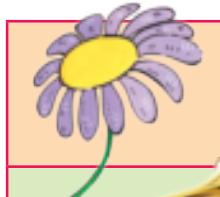
Londolani maṭo anu nga
u ambara gebisi kana
magogolosi.

Kha ri nwale

Lavhelesani thebulu i re afho fhasi, kha mutalo muñwe na muñwe itani thiki
kha tshipfi kana zwipfi zwine na do zwi shumisa kha nyito iñwe na iñwe.
Ni nga swaya zwi no fhira tshithihi.

	u nukhedza		u thetshela		u vhona		u pfa		u phuphuledza
--	------------	--	-------------	--	---------	--	-------	--	---------------

Teacher:
Sign:
Date:

Ndi shumisa muvhili wanga

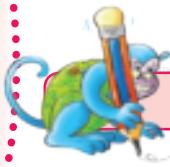
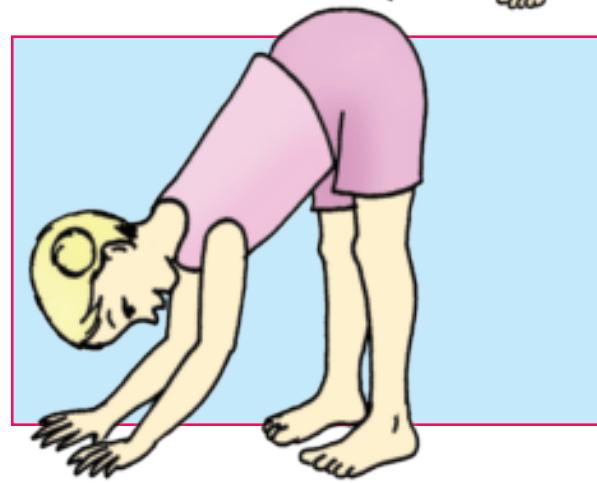
Themo ya 2 – Vhege ya 6 – Bammbiri ya u shumela ja

Kha ri ambe

Lavhelesani zwifanyiso. Bulani uri ndi zwipida zwifhio zwa muvhili zwi re kha tshiñwe na tshiñwe khathihhi na uri zwi ni thusa u ita mini.

Ri dededzwa nga mivhili yashu.

Kha ri ñwale

Inwi na khonani yanu fhindulani mbudziso idzi. Ni kone u ñwala phindulo buguni yanu, fhasi ha mbudziso.

Ni shumisa zwipida zwifhio zwa muvhili kha u tshimbila?

Ni shumisa zwipida zwifhio zwa muvhili kha u doba zwithu?

Kha ri tsukunyee

Mudededzi wanu vha do ni sumbedza kutambelwe kwa 'tshimange na mbevha'.

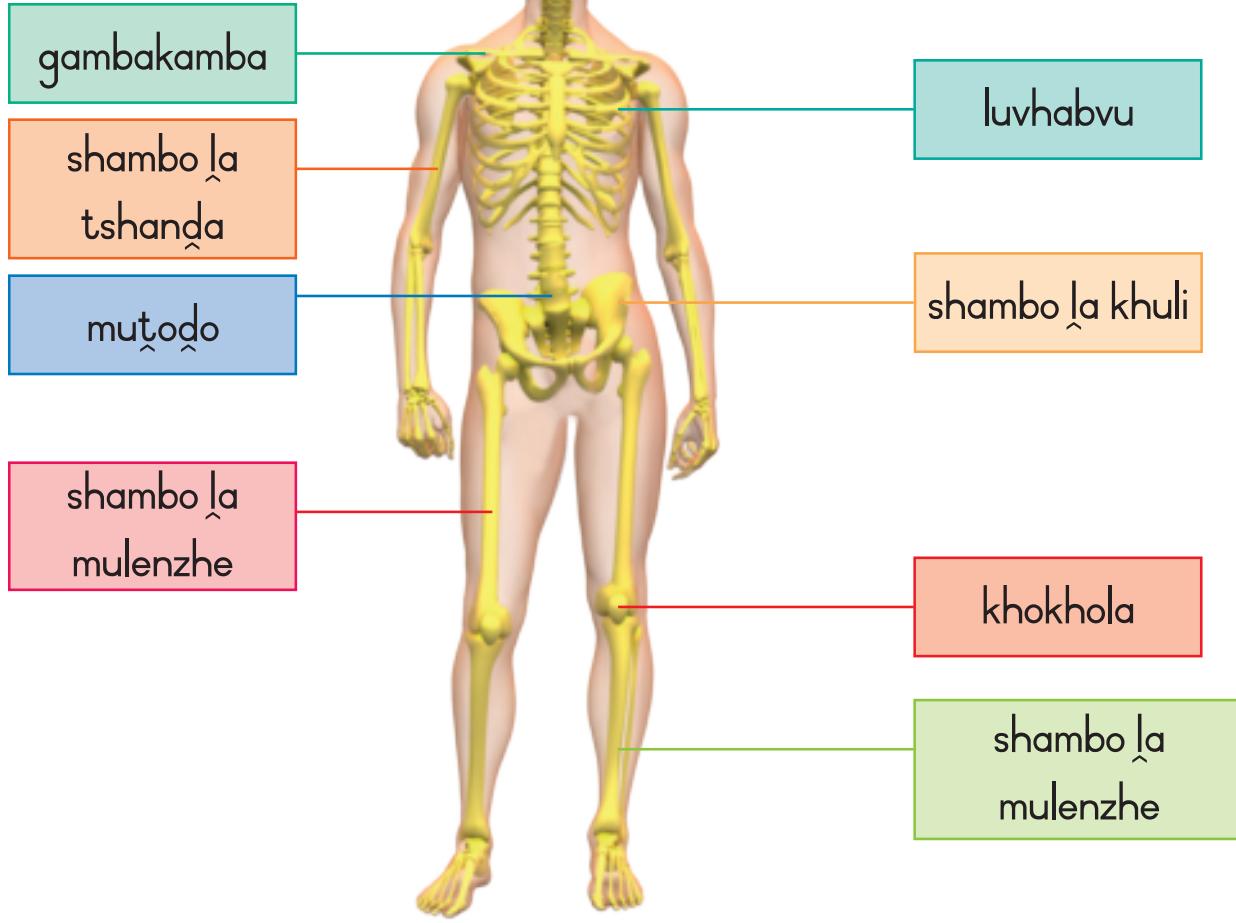
Deithi:

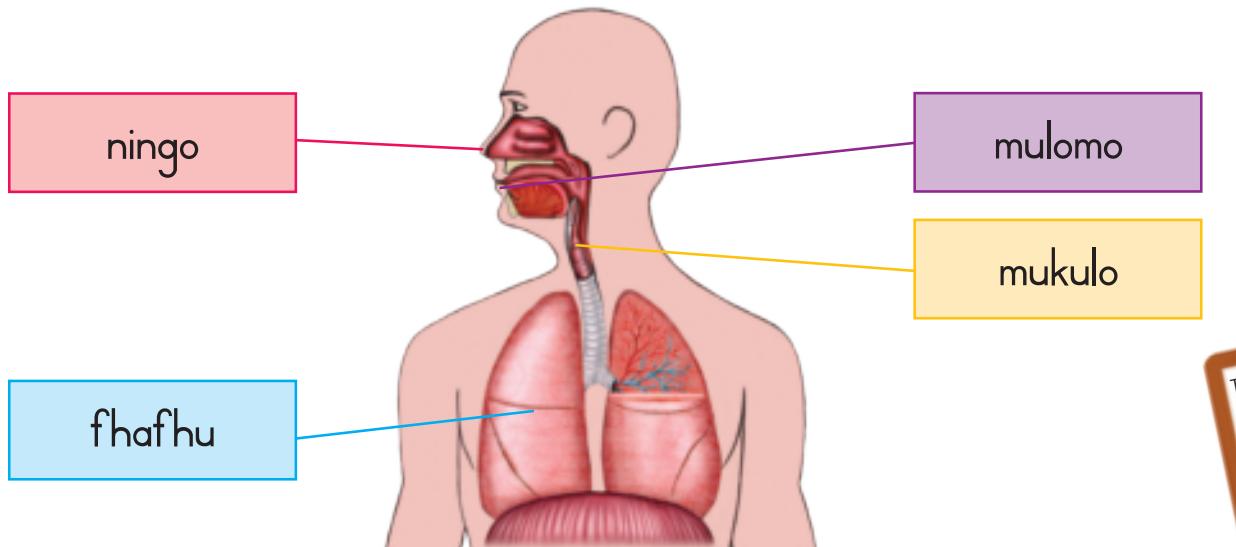
Kha ri vhale

Hu na zwpida zwa muvhili zwine na si kone u zwi vhona.
Zwi shuma zwothe khathihi kha u ita uri ni tshile.

Marambo anu

Zwipida zwa muvhili zwi no ni thusa u fema

Teacher:
Sign:
Date:

Kha ri ambe

U elekanya nga u tsireledzea

Lavhelesani zwifanyiso zwi re af'ho fhasi ni ambe na khonani yanu nga zwine na khou vhona. Bulani uri ni nga ditsireledza nga ndilade kha tshifanyiso tshirinwe na tshirinwe.

Ni khou vhona khonani yanu e seli ha bada.

No dzula ni noṭhe vhuimabisi.

Muthu wa mutsinda u ri ni mu fhelkedze huriwe fhethu.

No xela mavhengeleni.

Musi muthu a tshi u kuvhatedza nga ndila i no takadza u vha na vhudipfi ha uri "ee" mbiluni. Zwi a takadza musi muthu ane wa mu funa a tshi u kwama nga ndila ya lufuno na vhulenda.

Kha de ngeno gombakomba ndi mu fhe malegere, fhedzi a songo vhudza muthu.

Musi muthu a tshi u kwama nga ndila i no tshuwisa na u sinyusa u vha na vhudipfi ha uri "hai". Musi ri tshi sinyuwa na u vhona khombo ri vha na vhudipfi ha uri "hai".

Muvhili wañu ndi wa tshipentshela nahone ndi wañu ni noþhe. Ni fanela uri "ee" arali ni tshi zwi funa uri muñwe muthu a ni kwame, nahone ni tea uri "hai" arali ni sa zwi takaleli.

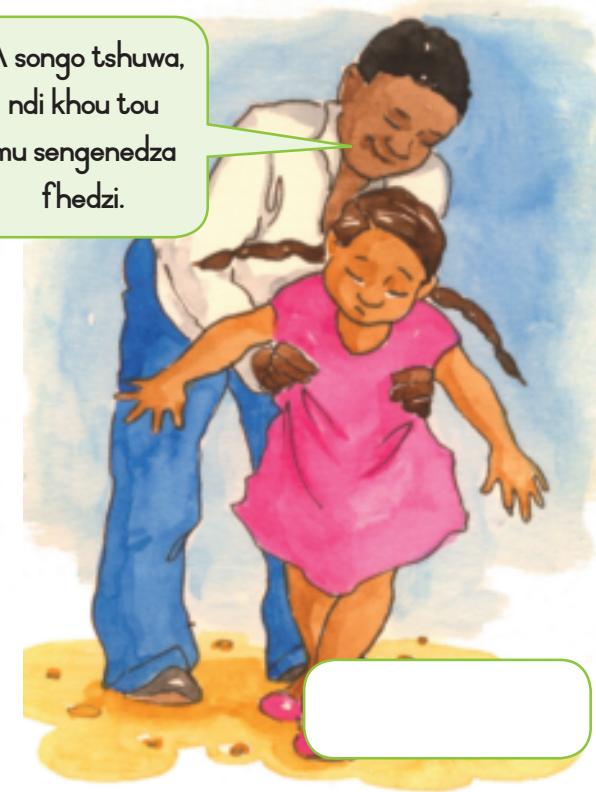
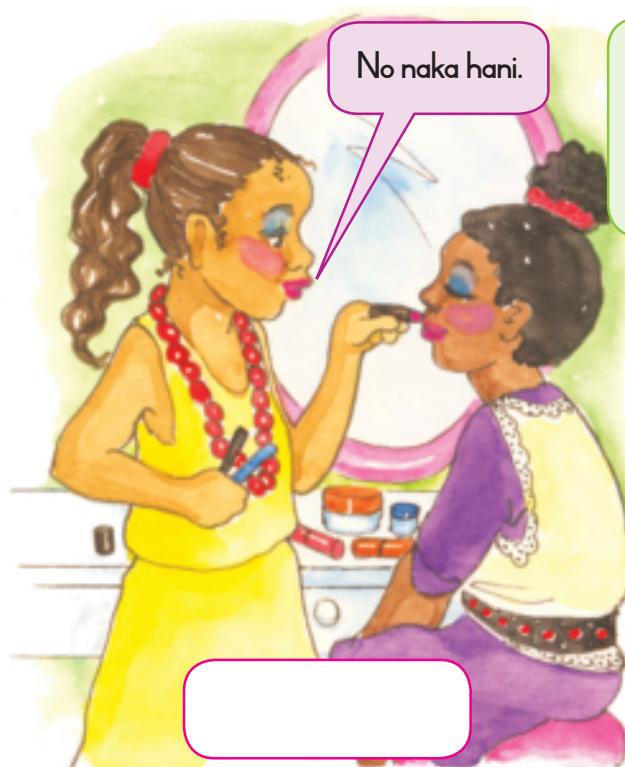
Teacher:
Sign:
Date:

Kha ri nwale

U tsireledzea

Lavhelesani zwifanyiso zwi re afho fhasi ni nwale Ee kha vhudipfi ha "ee" na Hai kha vhudipfi ha "hai" afho zwibulokoni.

Deithi:

Kha ri ite nyito

Itani ndowendowe ya uri "ebo!".

Itani litambwa line khalo muthu wa mutsinda a vha a tshi khou todou hwala nwana wa vhathe nga goloi kana a tshi todou mu farafara.

Uyu nwana u fhindula a ri "ebo!".

Kha ri ambe

Vharwe vhana vha dzula midini ine vha si thogomelwe. Lavhelesani zwifanyiso izwi. Ambani uri no vha ni tshi nga dipfa hani arali no vha ni uyo nwana a re zwifanyisoni izwi. Bulani uri no vha ni tshi nga ita mini.

Kha ri tsukunyee

Tambani mutambo wa "dzidzidzi".

Sudzuluwani nga ndila ine na funa, musi mudededzi wanu vha tshi lidza tshitiriri (ndwevha), ni ime dzii henefho hune na vha hone. Ni songo sudzuluwa na luthihi u swikela mudededzi vha tshi amba. Ni a kona u sa thengathenga?

Dadamalani kha danda la u dadamala li siho nthesa kana kha lutambo lwo vhewaho fhasi.

Teacher:
Sign:
Date:

Muvhili wanga u dzula wo takala

Themo ya 2 – Vhege ya 7 – Bammibiri ya u shumela ja

Kha ri vhale

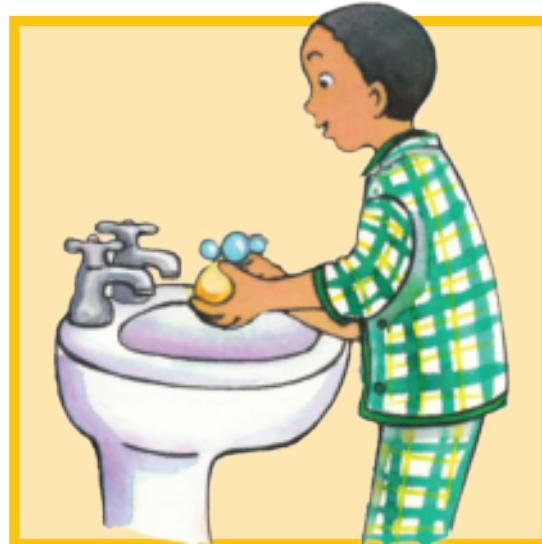

Hu na ndila nnzhi dzine na nga wana ngadzo malwadze. Kanzhi ri farwa nga malwadze nga nthani ha zwitshili (zwitzhili) na bakhitheria. Ndi zwithu zwi^lukutuku lune ra si kone u zwi vhona. Zwi dzhena mivhilini yashu zwa ri lwadza.

Kha ri ambe

Avha vhana vha re zwifanyisoni vha khou ita mini uri vha dzule vhe na mutakalo? Hu nga bvelela mini arali vha sa ita ngauralo?

Kha ri ambe

Zwino ambanu nga zwifanyiso izwi. Itani ✓ ni tshi sumbedza uri ni nga kona u dzula ni na mutakalo wavhudzi. Dzhenisani ✗ kha zwifanyiso zwine zwa nga ni lwadza.

Teacher:
Sign:
Date:

Muvhili wanga u dzula wo takala

Themo ya 2 – Vhege ya 8 – Bammbiri la u shumela la

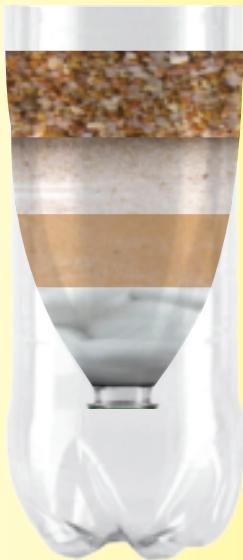

Kha ri ambe

No vha ni tshi zwi d̄ivha uri hu na ndila nnzhi dza u kunakisa mad̄i?

No vha ni tshi zwi d̄ivha uri manwe
mad̄i o kuna ngeno manwe e na tshika.
Ni nga vha hani ha vhučanzi uri mad̄i
o kuna nahone a a nwea.

Ni nga vhilisa mad̄i a muhulu nga
ged̄ela u itela u vhulaha zwitzhili.

Ni nga sefa mad̄i a muhulu.
Mudededzi wañu vha ño ni sumbedza
kuitelwe kwazwo.

Ni nga shela kulebula kučuku kwa
bilitschi (sa Jik) baketeni la 20 litha la
mad̄i a muhulu. Tibani bakete u itela
uri thunzi dzi si dzhene. Mad̄i a tea u
fhedza awara dza 28 a sa athu nwiwa.

Kha ri ambe

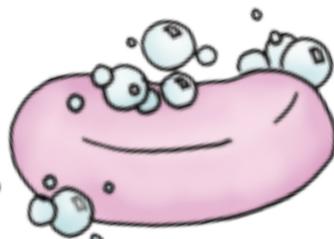
Lavhelesani zwifanyiso izwi ni
ambe nga zwine vhana vha
khou ita uri vha dzule vhe na
mutakalo wavhudj.

Posani thishu dzo shumaho
ngomu thoilethe kana binini.

Ni tambe zwanda
ni sa athu la.

Ni tambe zwanda ni
tshi bva thoilethe.

Arali na ita vhuada thoilethe, i
kunakiseni ni kone u tampa zwanda.

Thivhani mulomo musi ni tshi
atsamula kana u hotola.

Teacher:
Sign:
Date:

Ndi vho kona mini

Rerani nga zwe na
guda kha themo mbili
dzo fhiraho.

Ndi a kona u amba nga muta wa hashu.		
Ndi a kona u tshimbila kha mutalo musekene.		
Nomboro dza mapholisa ndi a dzi divha.		
Vhudipfi ha uri "ee" kana "hai" ndi a hu divha.		
Ndi a kona u gavha bola.		
Ndi a kona u dzula ndo tsireledzea hayani ha hashu.		
Ndi a kona u ditsireledza arali ndo sala ndi ndothé hayani.		
Ndi a thusa muta wa hashu.		
U mona na tshikolo ndi a hu talukanya.		
Ndi a talukanya u dzula ndi na mutakalo wavhuđi.		
Ndi a talukanya uri ndi ita mini nga zwithu zwi re begeni yanga.		
Ndi vho divha nga tshaka dzo fhambanamaho dza mita.		
Ndo guda zwithu zwinzhi kha Zwikili zwa Vhutshilo.		

Dikishinari yanga

A
a

G
g

B
b

H
h

C
c

I
i

D
d

J
j

E
e

K
k

F
f

L
l

Dikishinari yanga

M
m

S
s

N
n

T
t

O
o

U
u

P
p

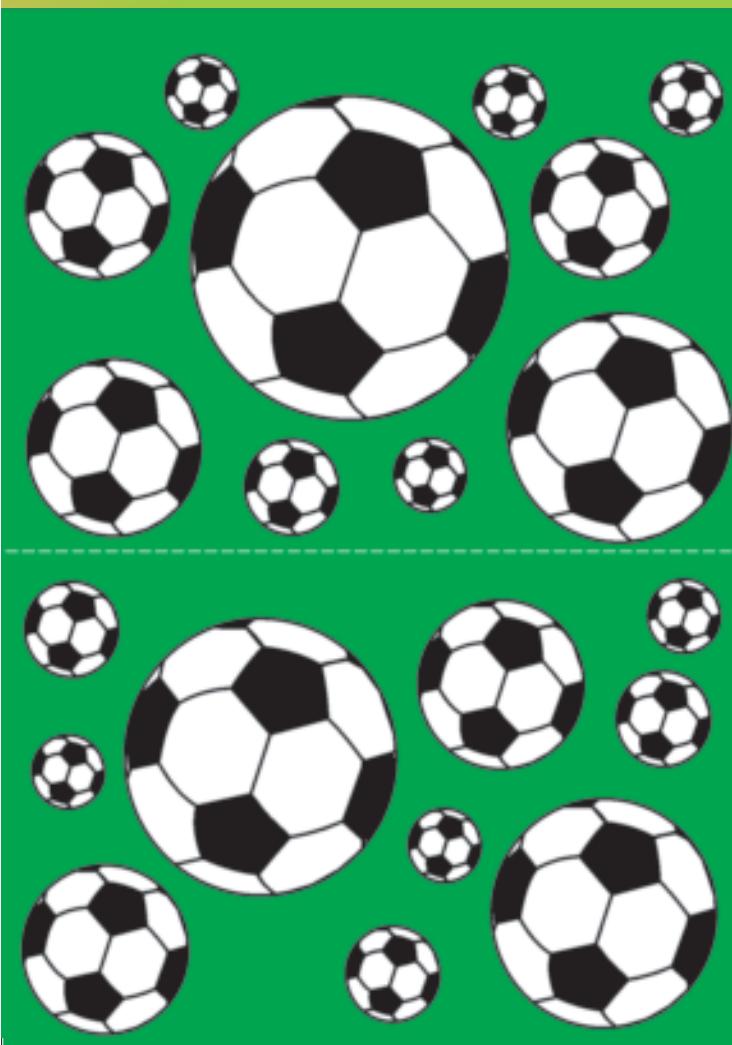
V
v

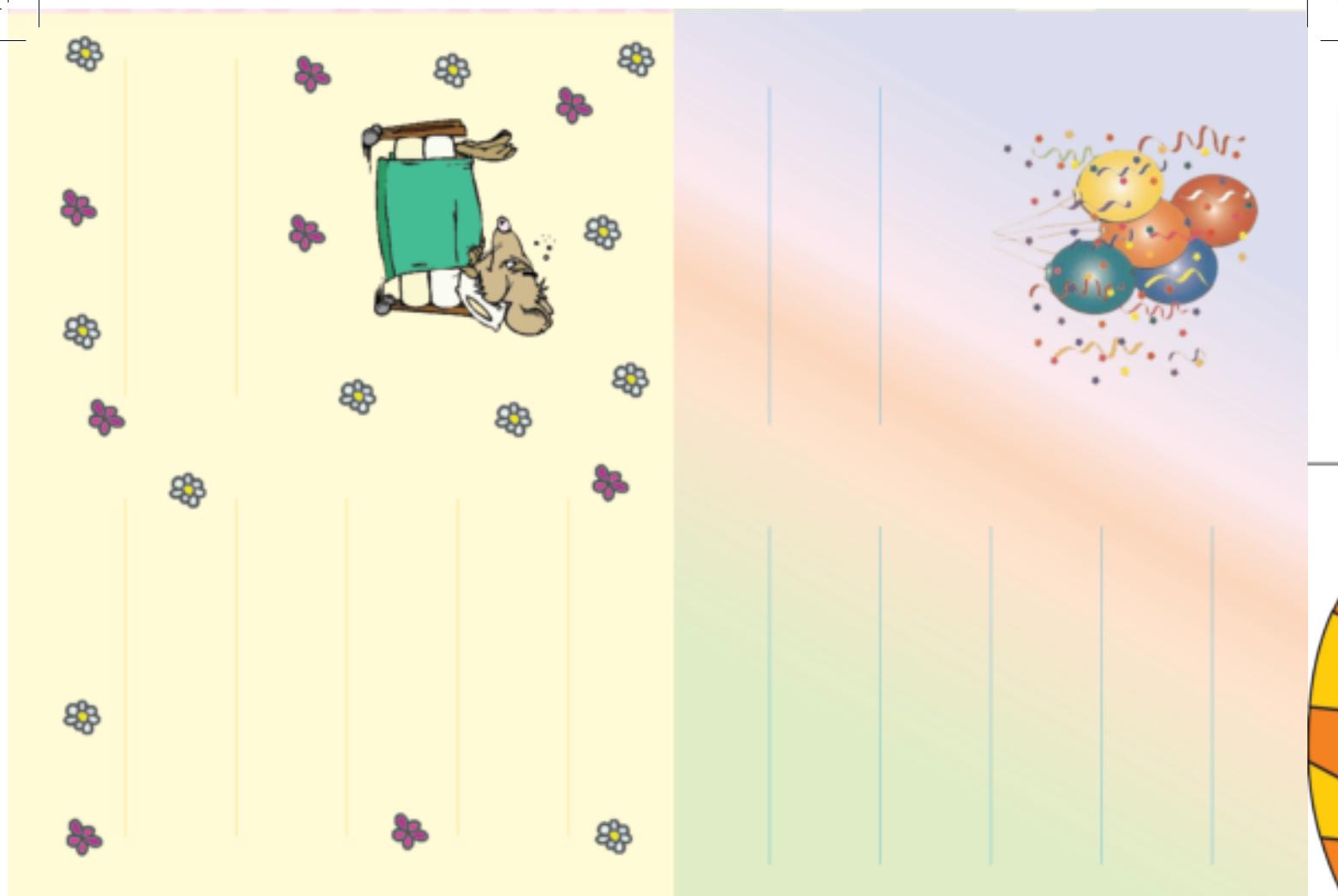
Q
q

W
w

R
r

X - Z
x - z

Masks

Cut out on
the outside
black line.
Tie a string
into the holes
to make a
face mask.

